

Polityka kryminalna

zajęcia nr 1

*wprowadzenie do tematyki zajęć,
definicje podstawowe*

rok akademicki 2023/2024

Aleksandra Polak-Kruszyk

Uniwersytet
Wrocławski

Wydział Prawa,
Administracji i Ekonomii

KATEDRA PRAWA KARNEGO WYKONAWCZEGO

Polityka kryminalna - wprowadzenie

I. Charakterystyka zajęć:

4 spotkania:

- ▶ 28.10.2023 r. ***(Zajęcia organizacyjne. Wprowadzenie do tematyki zajęć, definicje podstawowe. Przedmiot i zakres polityki kryminalnej, strategie zwalczania przestępczości, populizm penalny i problem kary pozbawienia wolności).***
- ▶ 28.10.2023 r. ***(Współczesne problemy polityki kryminalnej, Wsparcie postpenitencjarne w procesie zwalczania przestępczości)***
- ▶ 02.12.2023 r. ***(Wykorzystanie środków probacyjnych w praktyce karania)***
- ▶ 27.01.2024 ***(Podsumowanie zajęć, test).***

Polityka kryminalna - wprowadzenie

II. Zaliczenie zajęć:

- ▶ zaliczenie na ocenę
- ▶ test (max. 20 pytań na podstawie prezentacji omówionych na zajęciach)

III. Obecność:

- ▶ Obowiązkowa
- ▶ Możliwa 1 nieobecność bez konieczności odrabiania

Polityka kryminalna - wprowadzenie

III. Kontakt:

- ▶ za pośrednictwem poczty elektronicznej (adres wskazany na stronie internetowej)
- ▶ lub na konsultacjach (środy 10:30-11:30 + terminy dla studentów zaocznych)

IV. Konsultacje:

- ▶ środy 10:30-11:30 + terminy dla studentów zaocznych

Polityka kryminalna

to całość działalności państwa i społeczeństwa zmierzającej do zapobiegania i zwalczania (ale również osłabiania i ograniczania) zjawiska przestępczości.

W ujęciu wąskim:

- ▶ politykę kryminalną wiąże się wyłącznie ze sferą ustawodawczą dotyczącą rozważań nad prawem karnym.

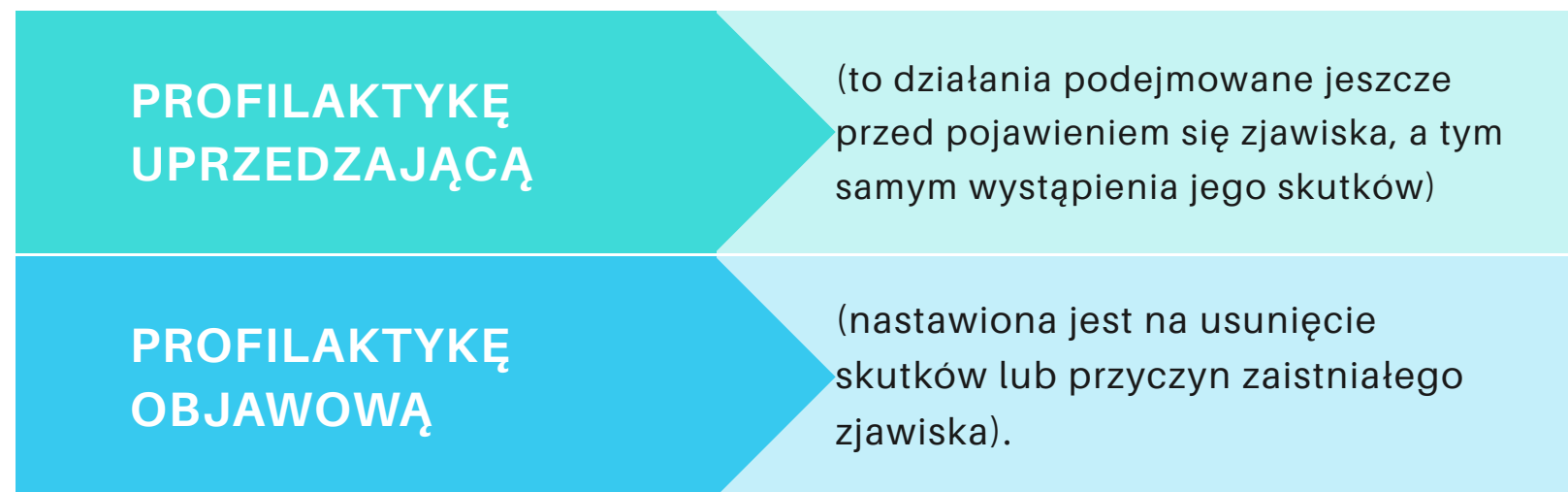
W ujęciu szerokim:

- ▶ pod pojęciem polityki kryminalnej rozumiany jest całość działalności skierowanej na zapobieganie przestępczości, profilaktykę, ustawodawstwo karne, ściganie przestępstw, orzekanie sankcji i ich wykonywanie.

Przedmiot polityki kryminalnej

Przedmiotem polityki kryminalnej jest zapobieganie przestępczości.

Obejmuje ona :

- ➔ Najczęściej podejmuje się działania skierowane na realizację obu celów poprzez usunięcie skutków danego zjawiska np. karząc włamywacza i odbierając mu łup (wytworzenie przekonania o nieopłacalności dokonywania włamań)

Przedmiot polityki kryminalnej

Współczesna polityka kryminalna

- ➔ rozpatruje przestępstwo w kontekście społecznym i obejmuje swoim zakresem wszystkie jego fazy tj. od zamiaru jego dokonania aż do zakończenia procesu resocjalizacji sprawcy.

POLITYKA KRYMINALNA

jest przedmiotem badań kryminologicznych, które nie ograniczają się do problematyki zapobiegania przestępczości, czyli profilaktyki kryminologicznej, ale podejmują również empiryczne analizy polityki karnej i penitencjarnej.

Pozycja polityki kryminalnej w naukach penalnych

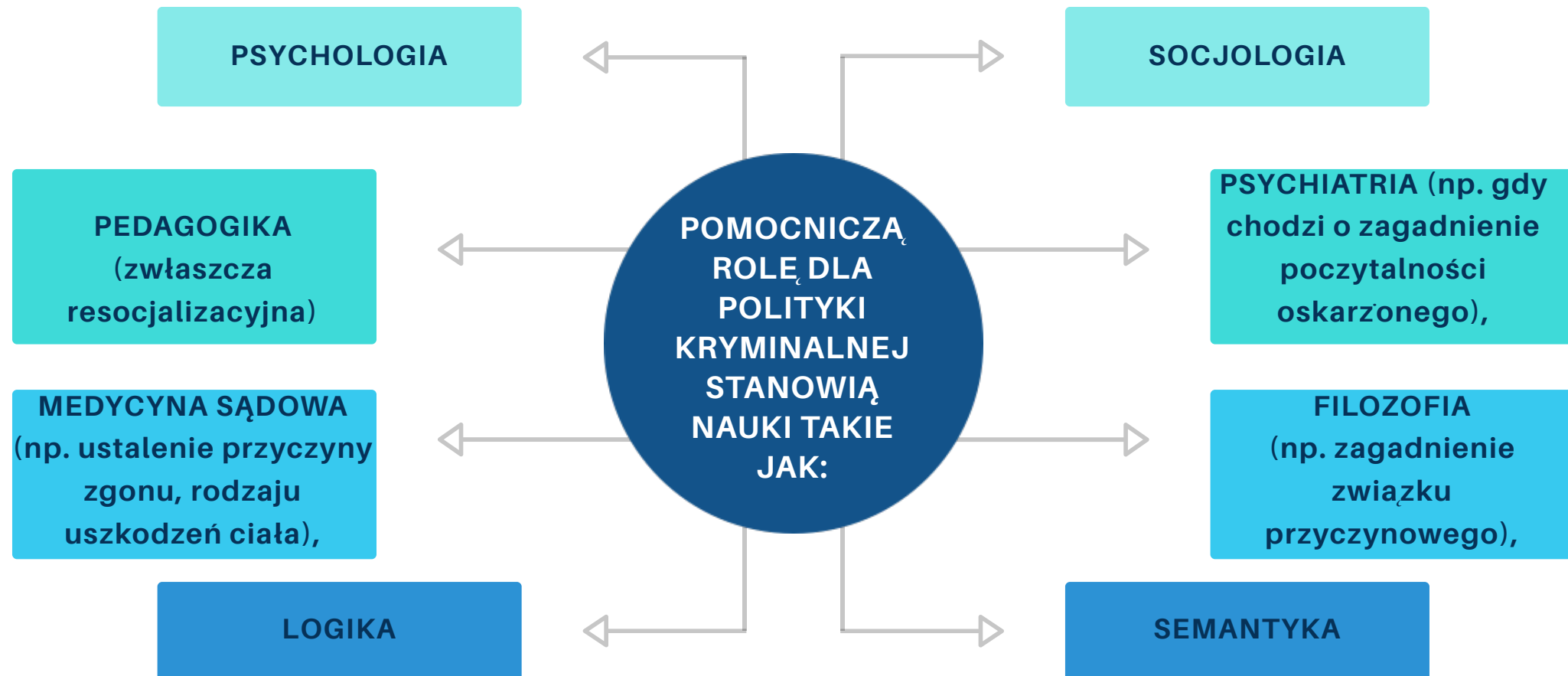
Polityka kryminalna uznawana jest za naukę pomocniczą prawa karnego. Niekiedy uznawana jest za dział kryminologii. Ujęcie takie nie jest jednak powszechne, gdyż niektórzy autorzy traktują politykę kryminalną jako naukę odrębną.

**Z polityką
kryminalną
związane są
nauki prawa
karnego :**

Polityka kryminalna a inne dyscypliny naukowe

Choć nauki te nie należą do nauk prawnych czy kryminologicznych, odgrywają istotną rolę w nauce i stosowaniu polityki kryminalnej.

Zakres polityki kryminalnej

Polityka kryminalna obejmuje :

- **politykę karną** (zajmuje się programowaniem zwalczania przestępczości za pomocą kar i innych środków prawnokarnych),
- **politykę tworzenia prawa karnego** (regulacje kodeksowe),
- politykę ścigania przestępstw (większa wykrywalność wpływa na zmniejszenie opłacalności popełniania przestępstw),
- **politykę penitencjarną** (dot. wykonywania kar, zwłaszcza kary pozbawienia wolności),
- **politykę kryminalizacyjną** (obejmuje procesy penalizacji i depenalizacji zachowań ludzkich).

Pojęcie kryminalizacji i penalizacji

W zakresie omawiania prawnokarnej reakcji na przestępczość ważne miejsce zajmuje pojęcie kryminalizacji i penalizacji - odnoszące się do działań etapu legislacyjnego, zależnych od założeń polityki karnej.

- Kryminalizacja:

- To prawne określenie czynów zabronionych, ich typizacja, włączenie do katalogu zachowań, które godzą w wartości chronione przez prawo karne.

- Penalizacja:

- To proces określania środków penalnych- kar, środków karnych lub innych, grożących za czyn zabroniony jako przestępstwo tj. podlegający kryminalizacji. Łagodzenie sankcji karnych określa się mianem depenalizacji.

Profilaktyka przestępczości

- strategię walki z przestępczością

▶ Przestępczość

- oznacza zbiór czynów zabronionych przez ustawę pod groźbą kary, które popełnione zostały na obszarze danej jednostki terytorialnej, w danym czasie.

▶ Rozmiar przestępczości

- to udział zachowań przestępczych w całokształcie działalności społeczeństwa (skala przestępczości).

Podział przestępczości

PODZIAŁ PRZESTĘPCZOŚCI

UJAWNIONA

- TO OGÓŁ CZYNÓW PRZESTĘPNYCH O KTÓRYCH INFORMACJE UZYSKAŁY ORGANY ŚCIGANIA I NA PODSTAWIE TYCH INFORMACJI WSZCZĘŁY POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
- POZORNA, PONIEWAŻ NIE WSZYSTKIE CZYNY, KTÓRE W MOMENCIE WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA KWALIFIKOWANO JAKO PRZESTĘPSTWA SĄ RZECZYWIŚCIE PRZESTĘPSTWAMI,

STWIERDZONA

- TO OGÓŁ CZYNÓW, KTÓRYCH CHARAKTER JAKO PRZESTĘPSTW ZOSTAŁ POTWIERDZONY W WYNIKU POSTĘPOWANIA PRZYGOTOWAWCZEGO,

OSĄDZONA

- WYROKIEM SKAZUJĄCYM
- STANOWI OGÓŁ CZYNÓW, KTÓRYCH CHARAKTER JAKO PRZESTĘPSTW ZOSTAŁ POTWIERDZONY W WYNIKU POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO,

TZW. „ CIEMNA LICZBA”

- PRZESTĘPSTWA, KTÓRE W OGÓLE NIE DOSZŁY DO WIADOMOŚCI ORGANÓW ŚCIGANIA,
- UJAWNIONE PRZESTĘPSTWA, KTÓRYCH SPRAWCY NIE ZOSTALI WYKRYCI, -
- SPRAWCY WYKRYCI, ALE Z UWAGI NA NEGATYWNE PRZESŁANKI PROCESOWE NIE DOCHODZI DO WNIESIENIA AKTU OSKARŻENIA LUB NIE ZAPADA WYROK SKAZUJĄCY,
- PRZESTĘPSTWA, ZA KTÓRE SPRAWCY ZOSTALI SKAZANI PRAWOMOCNYM WYROKIEM SĄDOWYM, JEDNAKŻE NIE WSZYSTKIE CZYNY BYŁY ZNANE ORGANOM ŚCIGANIA I OBJĘTE AKTEM OSKARŻENIA

TZW. „ SZARA LICZBA”

- PRZESTĘPSTWA O ZAISTNIENIU KTÓRYCH ORGANY ŚCIGANIA WIEDZĄ, LECZ NIE WSZCZYNAJĄ POSTĘPOWANIA ZE WZGLĘDÓW TAKTYCZNYCH.

Źródła przestępczości ujawnionej

- ▶ statystyki policyjne (zgłoszone przestępstwa, wszczęte postępowania przygotowawcze)
- ▶ statystyki prokuratorskie (ewidencja spraw i czynności procesowych prokuratora),
- ▶ statystyki sądowe (prowadzone sprawy, skazania),
- ▶ statystyka penitencyjna (osoby osadzone w aresztach śledczych i zakładach karnych).

Swoistym paradoksem oficjalnych danych o przestępczości jest to, że faktyczna przestępczość może maleć, zaś jej statystyczne odzwierciedlenie będzie wzrastać lub odwrotnie np. zwiększy się skuteczność wykrywcza, celowe zaniżanie danych przez odpowiedzialne osoby.

Profilaktyka przestępczości

Podstawowym warunkiem skutecznego zapobiegania przestępczości jest rozpoznanie przyczyn i rozmiarów zjawiska.

**ZAPOBIEGANIE
PRZESTĘPCZOŚCI
W TRZECH
NASTĘPUJĄCYCH
OBSZARACH:**

1

Profilaktyka kryminalistyczna – zespół metod i środków mających na celu uniemożliwienie lub utrudnienie dokonania przestępstwa (zabezpieczenie przed włamaniem, patrole, inwigilacja, monitoring). Obejmuje bezpośrednie działanie organów ścigania karnego, instytucji i obywateli.

2

Polityka karna – jej celem jest dostosowanie kary do rodzaju i okoliczności przestępstwa oraz osobowości sprawcy, aby spełniła zadanie ochrony społeczeństwa, a jednocześnie gwarantowała, jeśli to możliwe, powrót skazanego do życia w społeczeństwie,

3

Polityka penitencjarna – problem wykonywania kary - takie ukształtowanie jej przebiegu, aby w optymalnym stopniu zrealizować funkcje resocjalizacji. Reagowanie sankcją na zachowania przestępcze.

Metody zapobiegania przestępczości

- ➔ **prewencja indywidualna** (polega na takim oddziaływaniu, aby osoba ukarana za przestępstwo nie popełniła kolejnego przestępstwa)
- ➔ **prewencja generalna** (polega na powstrzymywaniu potencjalnych sprawców od popełniania przestępstw, zagrożenie karą i stanowiące zapowiedź dolegliwości mają wzbudzić motywację do zachowań zgodnych z prawem. **Ten cel kara realizuje poprzez:**
  - ➔ **odstraszenie** (negatywna prewencja generalna), uznaje się, że strach przed karą (zawsze stanowi dolegliwość) dla sprawcy, co może być skutecznym czynnikiem powstrzymującym,
  - ➔ **wpływ wychowawczy** (pozytywna prewencja generalna), polega na kształtowaniu świadomości na temat potrzeby przestrzegania porządku prawnego, kształtowania postawy szacunku wobec wartości chronionych przez prawo karne,

Metody zapobiegania przestępczości

- ➔ **działania legislacyjne** – utrudnienia prawne poprzez ograniczenie dostępności do przedmiotów służących do popełniania przestępstw, niedopuszczenie do działalności wymagającej określonych cech i kwalifikacji osób, które ich nie posiadają,
- ➔ **zmiana środowiska naturalnego,**
- ➔ **oddziaływania penitencjarne** (poprzez skuteczne odosobnienie osób pozbawionych wolności i ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw, kształtowanie społecznie pożądanых postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa,
- ➔ **współpraca społeczności lokalnych z policją, strażą miejską,**
- ➔ **kontrola społeczna**

Mechanizmy kontroli społecznej

- **kontrola społeczna**- rozumiana jako działalność, która zmierza do podporządkowania członków społeczeństwa normom grupowym, to jest takim regułom zachowania, które określają, jakie zachowanie jest wskazane, nakazane, uprawnione, reagowanie na przejawy naruszania ładu i porządku, na przejawy tzw. złego zachowania (wandalizm, graffiti, włóczęgostwo, spożywanie alkoholu),

SFORMALIZOWANA KONTROLA SPOŁECZNA

- czyli kto wobec kogo oraz jakimi środkami wpływa na przestrzeganie norm grupowych (agendy ochrony prawnej : sąd, prokuratura, policja, inspekcja celna, straż graniczna, agendy ochrony pozaprawnej (np. instytucje religijne),

NIESFORMALIZOWANA KONTROLA SPOŁECZNA

- brak normatywnej określoności np. kontrola wykonywana w ramach wspólnot lokalnych (tzw. sąsiedzka czujność).
- **Ich rola polega na :**
- sygnalizowaniu zagrożenia przestępstwem
- przekazywaniu informacji o jego popełnieniu
- tworzenie „zapór” fizycznych, instalacje systemów alarmowych, monitoring, usuwanie warunków sprzyjających zachowaniom przestępczym (ciemne zaułki)

Strategie walki z przestępczością

Ujęcie M. Kuć

Cechy strategii destruktywnej	Cechy strategii kreatywnej
Zakłada działania destruktywne (niszczące)	Zakłada działania konstruktywne (pozytywne, pożądane)
Oparta jest na stosowaniu przymusu	Oparta jest na stosowaniu zachęty
Wykorzystuje metody represyjne	Wykorzystuje metody nierepresyjne
Zwalcza zachowania niezgodne z prawem	Promuje zachowania zgodne z prawem
Ma charakter następczy	Ma charakter uprzedni
Ma charakter reaktywny	Ma charakter prospektywny
Jest krótkofalowa	Jest długofalowa
Jest mniej skuteczna	Jest bardziej skuteczna

Strategie walki z przestępczością

STRATEGIA DESTRUKTYWNA

SPECYFIKA

- Niszczenie przejawów przestępczości
- Działania bezpośrednio wymierzone przeciw zwalczanym zjawiskom

STRATEGIA KONSTRUKTYWNA

SPECYFIKA

- Działania pożądane wypierające przestępczość

Strategie walki z przestępczością

METODY STRATEGII DESTRUKTYWNEJ :

- oparte na budowaniu krytycznych postaw wobec przestępczości.
  - ➔ Postawy punitywne (karzące) mają pewne uproszczone podejście do problematyki przestępczości i sposobów jej ograniczania.
  - ➔ Założenie polega na uznaniu, że skuteczny sposób walki z przestępczością to: zaostrzenie kar i surowsze karanie sprawców mające odstraszyć ich i potencjalnych sprawców.
  - ➔ Argument: należy karać surowiej przestępców, ponieważ tak chce społeczeństwo, które boi się przestępczości. Wykorzystanie poziomu lęku przed przestępczością, kształtowaną np. przez media.
- polegające na eliminowaniu zjawisk dewiacyjnych stanowiących podłoże działalności przestępczej (np. uzależnień od narkotyków i alkoholu, uczestnictwa w subkulturach)
  - ➔ Wyniki badań potwierdzają że: STOSOWANIE KAR NIE MOŻE BYĆ JEDYNYM MECHANIZMEM WALKI Z PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Strategie walki z przestępczością

METODY STRATEGII KONSTRUKTYWNEJ :

- uczenie zachowań zgodnych z prawem i obowiązującym systemem wartości, szkolenie, przekazywanie wiedzy i umiejętności w określonych dziedzinach (skutecznego poszukiwania pracy, radzenia sobie ze stresem itp.),
- pokazywanie jak zaspokajać podstawowe i rozwojowe potrzeby, realizować aspiracje, dążyć do społecznego awansu

Strategie walki z przestępczością

WADY I ZALETY

STRATEGII DESTRUKTYWNEJ

ZALETA

- szybciej i bardziej spektakularnie eliminuje zjawisko przestępczości,

- odgrywa mniejszą rolę w kształtowaniu pozytywnej świadomości społecznej.

WADA

STRATEGII KONSTRUKTYWNEJ

ZALETA

-kształtując świadomość prowadzi do wytwarzania indywidualnych mechanizmów powstrzymujących przed zachowaniami antyspołecznymi i przestępczymi

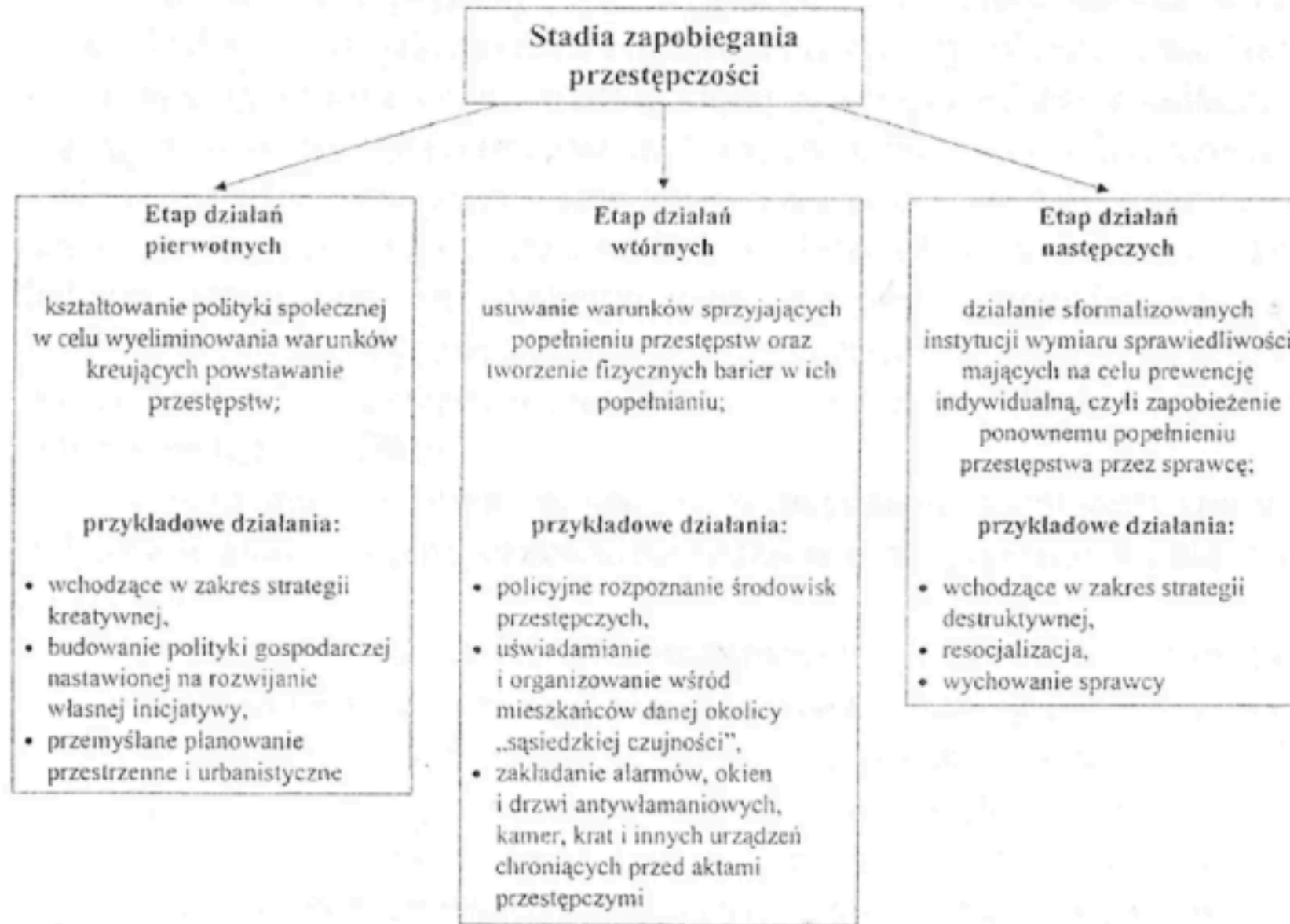
ZALETA

- buduje alternatywy dla zachowań przestępczych,

Stadia zapobiegania przestępczości

Ujęcie K. Bułata

Populizm penalny

- **Populizm penalny:** zjawisko kształtowania przepisów karnych z ograniczonym udziałem ekspertów, pod wpływem emocji, w oparciu o przekonania powstałe na skutek doniesień medialnych. Charakteryzuje się surowym nastawieniem do przestępczości, a także brakiem współczucia dla sprawców przestępstw.
- Populizm penalny, jako zjawisko relacyjne pomiędzy społeczeństwem a sprawującymi prawo, wyłonił się w latach dziewięćdziesiątych XX wieku.
- Populizm penalny jest swego rodzaju „wymuszaczem” społecznym na stanowiących prawa, którzy poprzez konstytuowanie wnikliwych, zgodnych z wolą społeczeństwa decyzji muszą utracić swoją całkowitą niezależność, poddając się procesowi przenikania opinii społecznej i utożsamiania jej jako własnej.
  - ▶ Liczne wydarzenia z życia społecznego mają tutaj ogromny zasób oddziaływania.
  - ▶ Rządzący, chcąc zachować wśród swoich obywateli gwarancję bezpieczeństwa społecznego oraz gwarancję realizacji zasad indywidualizacji kary, oraz wielu innych dyrektyw zachodzących w ustawach penalnych, podejmują się więc czynnościami zjawiskowym „populizowania”.
  - ▶ Przykładami wpływu zjawiska populizmu penalnego i procesu oddziaływania na różne ustawy karne tej reakcji zjawiskowej są różne projekty obywatelskie.

Populizm penalny a polityka kryminalna

- Polityka kryminalna jest w dużym stopniu uwarunkowana społecznymi postawami wobec przestępczości, a także wynikającymi z niej oczekiwaniami wobec organów oraz instytucji państwowych co do ograniczenia przestępczości.
- Społeczeństwo, jak pokazują badania oczekuje raczej surowego, następczego karania przestępców niż prewencji i profilaktyki.
- Jedną z charakterystycznych cech populizmu penalnego jest deprecjonowanie wiedzy eksperckiej. Specjaliści z zakresu nauk penalnych(i innych nauk) wyłączani są z procesu przygotowania treści projektów regulacji.

W konsekwencji polityka kryminalna staje się integralnym elementem programów i kampanii politycznych.

Badanie A. Siemaszko, P. Ostaszewski, J. Klimczak

Badanie poparcia dla zaostrzenia polityki karnej w Polsce

Warszawa 2018, s. 22

- We wszystkich sondażach, zdecydowana większość respondentów opowiedziała się za tym, że aby ograniczyć przestępczość i poprawić bezpieczeństwo obywateli, należy zaostrzyć przepisy prawa karnego i surowiej karać za przestępstwa. Najwięcej, bo ponad połowa respondentów w każdym badaniu, zajęła stanowisko, że należy zaostrzyć kary jedynie za poważne przestępstwa. Pozostali ankietowani (ok. 30% w każdym badaniu) odpowiedzieli, że należy zaostrzyć kary za wszystkie przestępstwa.
- Zdaniem respondentów podwyższenie kar za poważne przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu oraz wolności, jest wyrazem sprawiedliwości i zwiększa poczucie bezpieczeństwa obywateli.
- Zdecydowana większość badanych opowiedziała się za zawężeniem zagrożenia karą za popełnienie zabójstwa kwalifikowanego wyłącznie do kary dożywotniego pozbawienia wolności.

Penalny populizm a media

- Badania naukowe wykazują, że głównym źródłem informacji o wydarzeniach kryminalnych dla społeczeństwa są media. Jednak jak wiadomo, medialny obraz przestępczości jest często zniekształcony.
- Media są w stanie wykreować przeświadczenie o powadze i powszechności niemal każdego zagrożenia.
- W tym wypadku oddziaływanie mediów sprzyjające populizmowi penalnemu polega na problematyzacji przestępczości danego rodzaju lub piętnowaniu określonej grupy jako zagrażającej łaadowi społecznemu.
- Osoby zainteresowane chwytliwym sloganem najczęściej kierowane są do artykułów, w których dziennikarze szczegółowo opisują popełnione zbrodnie, a czasem nawet ilustrują je zdjęciami.

„Potwór, a nie człowiek”, „Bezwzględny morderca”

- W przekazie medialnym który do nas dociera słyszymy o brutalnych morderstwach, bez skrupułów popełnianych. z zimną krwią. Nie usłyszymy historii kobiety, która odsiaduje wyrok za usiłowanie zabójstwa, gdyż nie potrafiła znaleźć innego wyjścia z wieloletniej sytuacji opresji domowej.

Problem kary pozbawienia wolności

Kwestia negatywnego wpływu izolacji penitencjarnej

- ▶ Zakłady karne, areszty śledcze, zakłady psychiatryczne i zakłady poprawcze - w literaturze socjologicznej, kryminologicznej i penitencjarystycznej nazywane są **instytucjami totalnymi**
- ▶ Twórca koncepcji instytucji totalnej **E. Goffman**
- ▶ Instytucje totalne charakteryzują się:
  - Podziałem społeczności na grupę podopiecznych, bardziej liczebną która znajduje się w instytucji wbrew własnej woli (np. skazani) oraz grupę administracji (personelu) mniej liczną, dla której instytucja totalna jest miejscem pracy,
  - Podopieczni wstępując do instytucji zostają pozbawieni prywatności, rzeczy osobistych, znajdują się wobec personelu w strukturze podporządkowania,
  - Relacje pomiędzy podopiecznymi a personelem oparte są na negatywnych stereotypach i postawie konfrontacyjnej
  - System kar i nagród jest specyficznym instrumentem organizowania życia w instytucji totalnej
  - Społeczność podopiecznych chcąc bronić swojej tożsamości i realizując potrzebę dobrowolnej przynależności tworzy podkulturę (np. Podkultura więzienna)

Przystosowanie się człowieka do środowiska więziennego

- ▶ Izolacja więzienna stanowi przykład izolacji przymusowej, której człowiek bardziej lub mniej się przeciwstawia
- ▶ Przebywanie w izolacji penitencjarnej wymusza pewne zmiany w sposobie funkcjonowania człowieka
- ▶ Twórcą pojęcia **prizonizacja** był socjolog i pracownik więzienia Menard w Chester – Donald Clemmer.
  - ➔ Clemmer zdefiniował ją jako „*przyjmowanie, w większym lub mniejszym stopniu, tradycyjnych sposobów życia, obyczajów, zwyczajów i ogólnej kultury więzienia*”
  - ➔ Autor podkreślał, że przebieg procesu prizonizacji zależy od wielu różnych czynników i nie kształtuje każdego więźnia w ten sam sposób.
  - ➔ Donald Clemmer uważał, że tym, co zdecydowanie wpływa na zwiększenie stopnia prizonizacji, jest długoletni wyrok pozbawienia wolności. Im dłużej skazany przebywa w środowisku więziennym, tym bardziej jest narażony na pewne wpływy

Przystosowanie się człowieka do środowiska więziennego

▶ Negatywny wpływ izolacji penitencjarnej na psychikę człowieka rozpatrywany jest w kontekście:

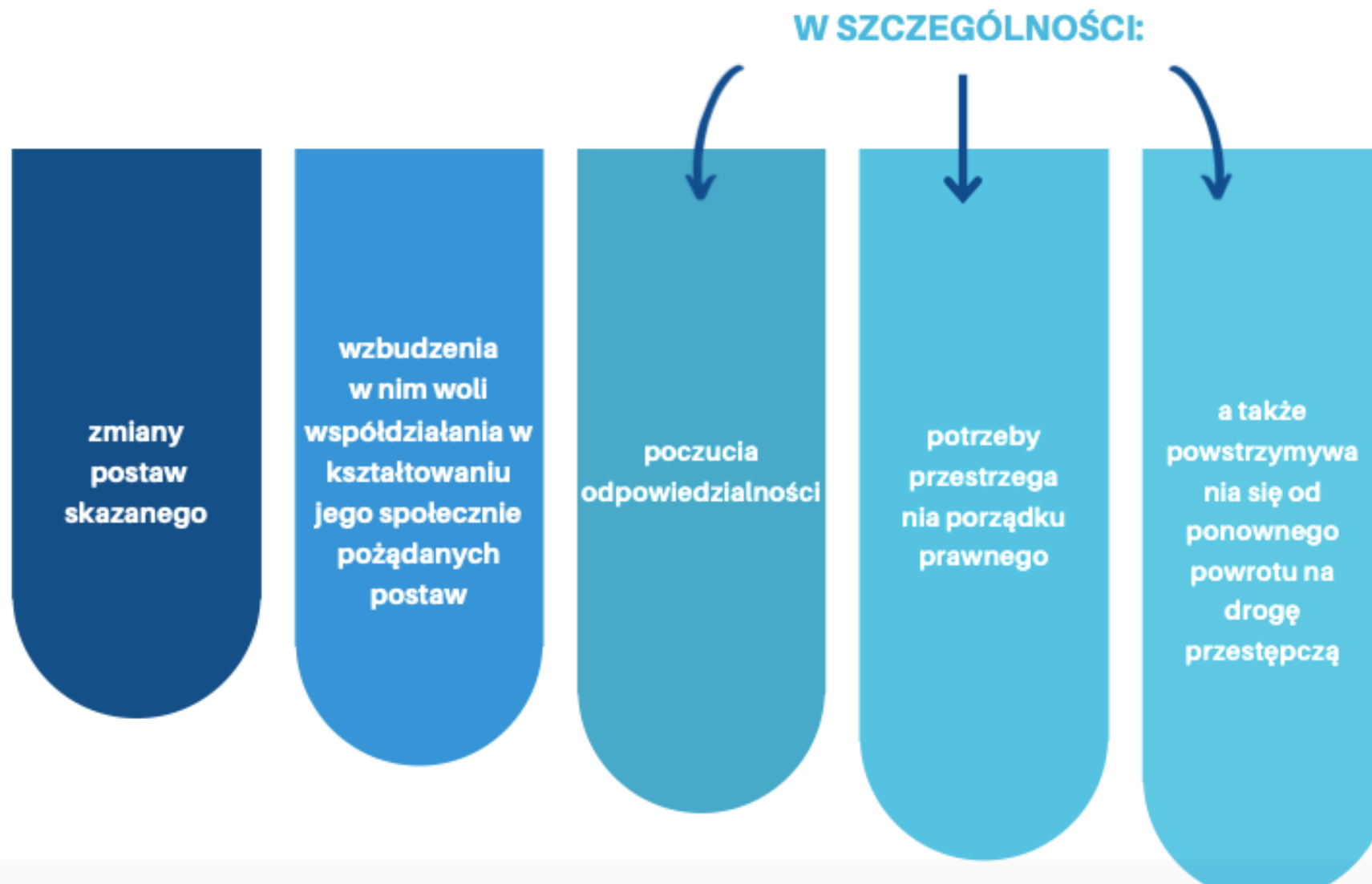
- ➔ **Procesu stygmatyzacji-** Rozpoczyna się już w momencie tymczasowego aresztu, gdy skazany zdaje sobie stopniowo sprawę z utraty wolności, odczuwa odrzucenie społeczne. W zakładzie karnym musi podporządkować się obowiązującym wewnątrz regułom, zakład karny staje się miejscem specyficznego etykietowania przestępcy.
- ➔ **Procesu standaryzacji-** Dotyczy wszystkich skazanych bez względu na kategorię, do której zostali zaklasyfikowani. Personel więzienny narzuca określone normy postępowania dotyczące ubioru, przechowywania prywatnych rzeczy oraz zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych. Skazany traci poczucie indywidualności.
- ➔ **Procesu degradacji-** W procesie tym rolę odgrywają zachowania poniżające ze strony innych skazanych, a nawet akty znęcania się i manipulowania. Skazani stają się ofiarą manipulacji ze strony silniejszych osadzonych.
- ➔ **Procesu depersonalizacji-** Wiąże się ze stygmatyzacją, standaryzacją i degradacją. Oznacza subiektywne doznanie wewnętrznej przemiany. Skazany zaczyna inaczej postrzegać samego siebie i otoczenie.

Działania resocjalizacyjne

▶ Z tego względu w trakcie izolacji prowadzone są oddziaływania resocjalizacyjne.

➔ **Resocjalizacja:** jest procesem zindywidualizowanego oddziaływania, którego celem jest przynajmniej jurydyczna poprawa przestępcy.

➔ **Art. 67§ 1 k.k.w.** w swoim zamierzeniu kara pozbawienia wolności

Resocjalizacja penitencjarna

► Resocjalizacja penitencjarna, jej postać, treść, organizacja i efektywność zależy od wielu uwarunkowań.

- Wśród najważniejszych znajdują się: system penitencjarny, który decyduje o niej w sposób generalny, warunki charakterystyczne dla instytucji więzienia, łącznie z warunkami społecznymi tej instytucji, oraz materiał ludzki (społeczność skazanych), który jako podmiot staje się przedmiotem zainteresowania i oddziaływania penitencjarystów.
- Celem tego oddziaływania jest uzyskanie oczekiwanej efektywności resocjalizacyjnej.
- Stąd system penitencjarny, który jest najważniejszy, by uzyskać oczekiwany efekt, musi w swojej konstrukcji uwzględnić wiele uwarunkowań, ale przede wszystkim czynniki charakterystyczne dla instytucji więziennej oraz materiał ludzki (społeczność więźniów) będący przedmiotem oddziaływania penitencjarnego.

Założenia resocjalizacyjnej polityki kryminalnej

- ➔ W większości krajów Europy Zachodniej panuje zgoda co do tego, że stosowanie kary pozbawienia wolności jako podstawowego środka zwalczania przestępczości wywołuje zbyt wiele negatywnych skutków zarówno w wymiarze prewencji ogólnej, jak i w aspekcie prewencji indywidualnej
- ➔ Izolacja jest traktowana jako środek ostateczny i zarezerwowany dla najcięższych przestępstw.
- ➔ Polityka kryminalna Europy Zachodniej odznacza się również specyfiką ze względu na postępowanie wobec osób pozbawionych wolności. W europejskich oddziaływaniach penitencjarnych wciąż akcentuje się potrzebę zapewnienia skazanym udziału w zajęciach edukacyjnych, sportowych i terapeutycznych.
- ➔ Starania personelu mają na celu ograniczanie negatywnych skutków pobytu w zakładzie karnym i zwiększanie szans na pozytywną reintegrację społeczną więźniów